

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8'—, ZA DIJAKE KRON 6'—; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10'—, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13'—

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 1. * 22. OKTOBRA 1914 * IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 8.

Politični kaznjenci na poti v Sibirijo.

Slovo ob sibirski meji.

Zadnja morska bitka.

Slika iz bodočnosti.

Ta dogodka se je primerila l. 1969. Ali se je zgodilo vse natanko tako, kakor je tukaj popisano, za to je odgovoren, ka-

veža in vojnih potrebščin, temuč je celo začela ustavljati angleške parnike. Če ni angleška hotela izgubiti svoje oblasti na morju, se je morala začeti vojska.

Tukaj se začenjajo dnevniški zapiski kapitana Merilesa. Kapitan je bil poveljnik

torpedoplan je drsel po gladini s strašno, omotično naglico.

Toda to jutro, ko se začnja dnevnik kapitana Merilesa, je »Muha« zelo zložno rezala vodo pristanišča Kolombo. Kapitan je stal na poveljniškem mostu in poleg njega poročnik Horton, vitek, dvajsetleten mladenič gladkega obraza. Ko je začela »Muha« hitreje pluti, ko je jelo pod krovom godrnjaje in žvenketaje delovati 24.000 konjskih sil, ni to poročnika Hortona posebno razburilo. On ni bil mornar po poklicu. Izobrazil se je za vojaškega letalca. In kdor je celo leto vodil oklopen aeroplan skozi zrak s hitrostjo 150—200 kilometrov na uro, temu se zde tudi najhitrejši torpedoplan precej nedolžne in počasne priprave.

»Čudno!« je začel kapitan Meriles, »kakšne so bile nekdanje pomorske bitke z lesenimi ladjami, ki so imele največjo hitrost osem vozlov na uro! Jaz se še spominjam starega »Tatarja«, ki je mogel v najhujši sili prevoziti dvaintrideset vozlov na uro!«

»Ta ladja je postala kasneje nerabna in so jo prodali kot staro železo,« je odgovoril poročnik; »danes dosežemo tako hitrost, če ne spustimo nobene ploskve v vodo!«

Kapitan je pogledal na kazalec priprave, ki je naznanjala hitrost vožnje.

»Halo! Prehitro vozimo.

Ukazano nam je, da se čez nekaj ur združimo s svojim vojnim brodom. Če se dvignemo iz vode, ko bomo ob Kalturi, pridemo še dovolj zgodaj. Počasneje, krmar!« je ukazal kapitan. »Povesite ploskve!«

Ukaz, pritisk na aparat, ploskve so se povesele in »Muha« je plula znatno počasneje. Nje razmeroma malo telo je drčalo, če se je dvignilo popolnoma nad vodo,

Od Rusov zapušteni strelni jarek.

pitan Meriles, ki je v dnevih razburljivega in silno pretresljivega boja z angleško hladnokrvnostjo mirno pisal svoj dnevnik. Vendar moramo takoj pripomniti, da je kapitan po oni strašni bitki postal zamišljen in molčeč, tako da smo mogli to povestico sestaviti le površno, po njegovih kratkih zapiskih.

Bilo je tedaj leta 1969. in ves svet je odmeval od onega velikanškega boja, katerega so že več desetletij pričakovali in kateri je slednjič vendarle izbruhnil. Sedaj se je morala odločiti dolgotrajna tekma med narodi stare Evrope in med mlado, krepko se razvijajočo Azijo. Minulo je bilo že več deset let, kar sta se Japonska in prenovljena Kitajska združili v tesno obrambno zvezo in sta izdali geslo: Azija Azijatom!

Evropejci, zlasti Angleži, so gledali vedno bolj nevoščljivo ta razvoj. Angleška se je bala za svojo posest v Indiji, zlasti ko so se te naselbine začele upirati. Upor je trajal komaj štiri tedne, ko je japonsko-kitajska zveza izjavila, da priznava upornike za redno armado in da bo ostala nevtralna. V resnici je pa upornike podpirala.

Anglija je protestirala. Toda azijska zveza je storila še več. Ne le, da je dovažala upornikom velike množice ži-

»Muhe«, ene izmed tistih novih ladij, ki so jih nazvali torpedoplane. To je bila ladja, ki je plavala v vodi na isti način kakor aeroplan v zraku. Pri počasnejši vožnji je drčalo nje telo skozi valove kakor vsaka ladja. Če je pa bilo treba hitrost zvišati, so se izpusile v vodo poševne ploskve; telo ladje se je dvignilo iz valov in je slonelo samo na teh ploskvah in

Nemci urejujejo svoj vojni plen.

tako da je vsa teža počivala na razprostrtih ploskvah, s hitrostjo kakih 140 kilometrov na uro. Blazna naglica! Toda tej primerno je bila ladja tudi zgrajena. Ostra kot britev spredaj in zadaj in brez vsakih vzboklin, ki vožnjo tako zelo ovirajo. Gladka, toda močna oklopna streha jo je varovala pred zračnimi bombami aeroplanov-oklopnikov. Grozeči topovi so iztegovali iz majhnih stolpov svoje dolge vratove naravnost proti nebu, ogledujoč se po kakem sovražniku v zraku, ogledujoč se po kakem sovražniku v zraku, drugi zopet so strmeli vodoravno v gladino, pričakujoč ladje sovražnice. Spodaj pa so grmeli velikanski stroji, ki so z dvanajstimi vijaki bičali vodo.

Tako je bilo ustvarjenih šest torpedoplanov, ki jih je sedaj ugledala njihova sestra »Muha« v bojni vrsti ob cejlonski obali z »Mravljo« na čelu.

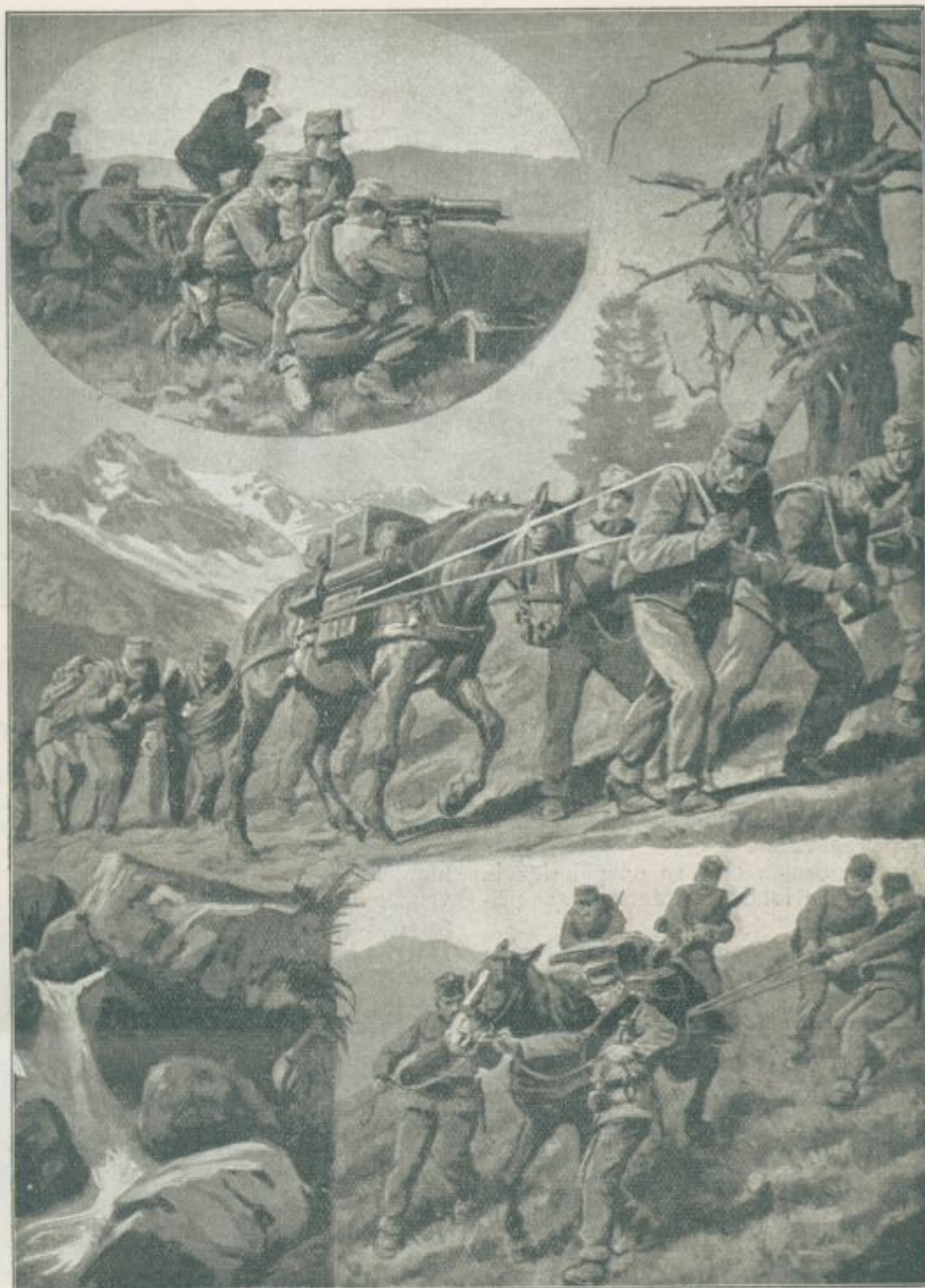
»Štirideset vozlov!« je ukazal kapitan svojemu poročniku. »Mravlja« nam sporoča, da bo plula s to hitrostjo, kadar pridemo do Kulture, in glejte jo, sedaj že plóve!»

Zaslišalo se je stokanje, bučanje, žvenket in njegove besede so se izgubile v velikanskem oblaku bele pene. V hipu je čudovita ladja skočila iz valov in letela kot strela preko gladine, veter pa je rezko sikaje in žvižgaje bril preko krova.

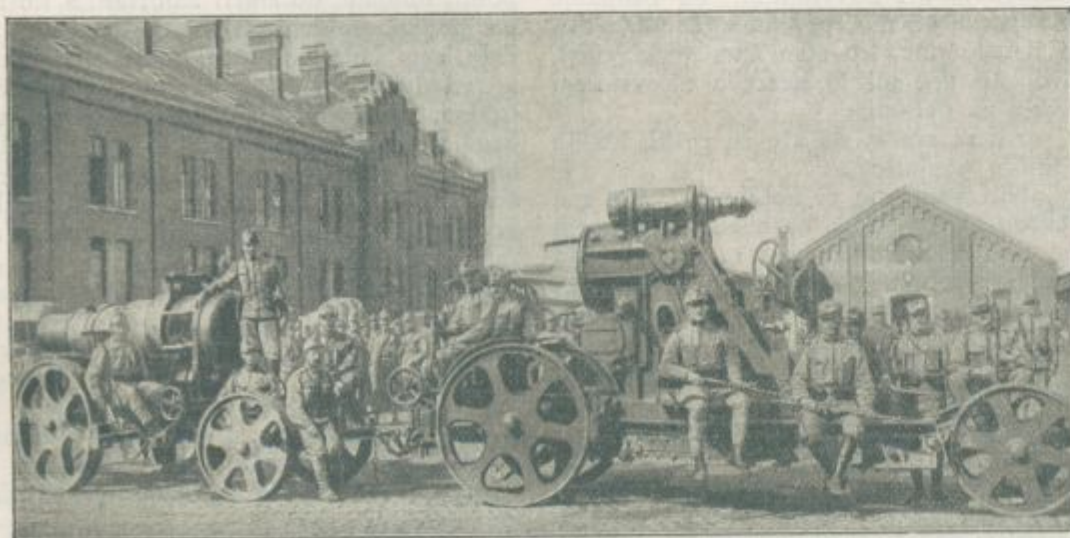
Novi ukazi, novo dviganje, novi skoki ladij in hitrost se je zopet zvišala, dosegla petdeset in slednjič šestdeset vozlov.

Z bajno naglico se je drvila flotila torpedoplanov naprej in je slednjič naletela na svoje glavno brodovje, katero je imelo nalogo, da brani angleško pomorsko gospostvo. Dvajset težkih, gorostasnih bojnih ladij je grozeče ležalo na valovih Indijskega oceana in se je komaj gibalo v šumenju valov. Za njimi je stalo štiriindvajset najmodernejših vojnih ladij-križaric in slednjič za skrajno silo in kot mašilo nekaj starih drednotov. Tudi ti so bili pripravljeni, da store, kar je v njihovi moči, toda v primeri s svojimi velikimi tovariši so bili neznatni in naravnost usmiljenja vredni s svojimi slabotnimi topovi.

Moderna bojna ladja »Mastodon« je mogla požreti dva drednota, ki bi v njej plavala, kakor v luki. In vendar so bili ti moderni bojni velikani zgrajeni v tako lepih razmerjih, da je bilo njih veličino komaj opaziti; nihče bi ne slutil,

Prizori iz bojev v Karpatih.

Avstrijski težki oblegovalni topovi, ki so se odlikovali v boju z belgijskimi trdnjavami, s svojim moštvom v bruseljski vojašnici.

če jih je pogledal, da so dolgi celih devetsto čevljev.

Tako je bilo sestavljeno jedro angleškega brodovja, ki je prežalo tam ob

južnem rtiču Cejlona, vsak hip pripravljeno na boj.

Nastopila je noč in debeli oblaki so zakrivali ves nebeški obok, medtem ko je preko morja sunkoma pihal nemiren veter, skoro že vihar. Hitri torpedoplani so dobili nalogo, da gredo na prednjo stražo. Počasi in previdno so pluli z ugaslimi lučmi naprej, deset vozlov na eno stran in potem deset na drugo. Kapitan Meriles se je zamišljeno naslanjal na ograjo poveljniškega mostiča, poročnik Horton pa je stal ob razglednem okencu.

Tedaj je začelo še deževati. Težek, enakomeren dež, ki pljuskaje pada v morje in valove za nekaj časa pomiri, zato pa tudi vse, kar je nezavarovanega, popolnoma razmoči.

Tedaj se je razlegel klic z razglednega okenca:

»Luč se je prikazala spredaj. V višavi!»

Kapitan Meriles se je ozrl proti navedeni smeri.

»Haló!« je zaklical po telefonu artiljerijskemu častniku. »Vsi možje k navpičnim topovom! Bomo temu radovednežu pokazali pot!»

Zopet je pogledal proti tisti luči, ki je medtem močno narasla in je sedaj navidez mirno visela v zraku. Poleg nje pa

Moštvo ladje »Cesarica Elizabeta«, ki se v Kiaučau bojuje z Japonci. Med mornarji je Ljubljčan Leopold Voje (X).

se je prikazala druga luč in je nekaj sporočala z brzajavnimi znaki. Zablistalo se je »kratko, dolgo, kratko«.

»Aleluja!« je vzkliknil kapitan. »Eden izmed naših aeroplanov! Pa kljub temu naj ga vrag vzame!«

Tudi z drugih ladij so opazili signale bližajočega se letala in tuintam so se prikazovale luči.

Naenkrat pa se je usula sijajna reka svetlobe z najvišjega trinožnega jambora neke mogočne ladje navzdol in obsvetila z blestečo lučjo široki in gladki ladijski krov. Od tega se je svetloba odbijala navzgor in tedaj so se v temi razločno prikazale oblike mogočnega oklopnega aeroplana. Obsvetljena ladja je bila ladja-matica aeroplanov in jim je služila za pristanišče, če se sme ladijski krov sredi širnega morja tako imenovati.

In jekleni ptič se je rad odpočil, ko se mu je ponudila priložnost. Kakor galeb nad penečimi se morskimi grebeni je krožilo okopno letalo vedno nižje in vedno

nižje, in se je slednjič lahko in varno spustilo na razsvetljeni krov.

Luč je zopet ugasnila in tema je odela celo brodovje. Kapitan Meriles pa, stari morski medved, ki aeroplanom ni bil prav posebno naklonjen, je vendar moral občudovati ta lepi prizor. Mislil je nanj še tedaj, ko je po opravljeni službi legel v posteljo in v lahнем polspanju čakal, da mine noč.

(Dalje.)

Albanska špijonka.

Povest iz balkanske vojske. Spisal Ivan Dolinar.
(Dalje.)

»Kako se je moglo to zgoditi?«

»Od začetka je šlo vse dobro. Vaše napovedi so bile resnične; na desnem krilu smo lahko zmagali in smo tudi turške postojanke ob reki hitro zavzeli. Toda ko smo prekoračili šaro in začeli prodirati naprej, so nas za hrbtom napadle močne sovražnikove čete, ki so bile skrite in se ves čas niso udeleževale boja, ter so nam vzele topove in namerile naše lastne krogle proti nam. To je odločilo.«

»Glavno je vendar, da ste ostali živi. Slab vojskovodja, kdor ni nikoli izgubil nobene bitke!«

»Ne, ne, Milena! Čemu mi bo sedaj življenje? Od tistega časa, kar sem Vas spoznal, je kakor začarano, kar storim. Še vse mi je izpodletelo, ob čast sem, ob

spoštovanje pri poveljnikih, ob zaupanje pri vojakih, ob mir, pogum in samozavest. Od tistega dne, ko sem Vas prvič videl, pa do te ure mi je nesreča na vsakem koraku za petami.«

»Ali ni sreča, da ste se rešili, ko jih je toliko poginilo?«

»Niti voda me ni hotela — vrgla me je skoro nezavednega na obrežje, kjer sem se toliko odpočil, da sem mogel priti do Vaše hiše. Milena, prokletstvo je nad menoj. Pričakoval sem, da bo ta dan največji in najlepši v mojem življenju, dan zmagoslavja, dan popolne sreče, in sedaj sem najnesrečnejši človek!«

Milenino čelo se je zmračilo.

»Gospod, ne vem, kako bi jaz bila kriva Vaše nesreče. Vendar, če mislite, da sem jaz vzrok Vašega poraza, da Vas je s tistim dnevom sreča zapustila, ko ste se meni približali, si boste pač lahko pomagali. Ločiva se in se pozabiva! Prej se nista nikdar srečali najini poti in naj se ne srečata poslej nikoli več! Bili ste mi ves čas ljub gost — toda tudi oditi Vam ne bom branila, če je tako bolje za Vas.«

»Glejte, Milena, ravno to je: jaz ne morem nikamor od Vas. Prišel sem danes

Svetovna vojska.

Zgodilo se je, kar smo splošno pričakovali: začel se je drugi del svetovne vojske. Na vseh bojiščih je položaj bistveno izpremenjen.

Velika izprememba se je najprej zgodila na našem severnem bojišču. Po dolgem umikanju pred rusko premočjo so se naše čete ustavile, zopet obrnile proti Rusom in jih sedaj krepko potiskajo nazaj. V zelo kratkem času smo pridobili več kot sto kilometrov izgubljene zemlje, oprostili trdnjavo Przemisl ruskega obleganja in potisnili Ruse še bolj proti vzhodu. Obenem prodirajo naše čete z Ogrskega. — Na jugu, v Srbiji in Bosni, se mora naša armada boriti z manjšimi, izredno drznimi in krutimi srbskimi četami, ki so na več krajih nadlegovale našo mejo. Ta boj je težak in zamuden. Srbija bo v njem izkpravela.

Nemci se lahko pohvalijo z izrednimi uspehi. V dvanajstih dneh so zavzeli Antwerpen, trdnjavo, ki je veljala za nepremagljivo, in se polastili bogatega vojnega plena. Belgijska posadka se je umaknila deloma na Nizozemsko, kjer so jo razorožili, deloma proti mestu Ostende, ki

Naši topničarji (težke havbice) na bojnem polju.

pobit, obupan, do smrti žalosten, a ko ste mi poprej položili svojo dobro roko na čelo, sem čutil, kako mi raste moč, kako se mi dviga pogum in mi mir polni srce. Čudna, skoro nadčloveška moč je v Vas! Sredi med bitko sem videl le Vas in sedaj, ko ležim tukaj, ranjen in sramotno poražen, mi je vseeno, ali sem zmagal ali bil premagán, mi ni za čast, ne za službo, ne za sodbo tovarišev, mi ni za ves svet — le da Vas vidim pred seboj, Milena. Vi ste moja zla usoda!«

Milena je sedela poleg njega s povešeno glavo in ga tiho poslušala. V svoji lahkovernosti, v svoji veliki ljubezni, ki ga je popolnoma zaslepila, se ji je skoro zasmilil. Ali ni dovolj kaznovan? Ali ni s strašnimi duševnimi mukami drago plačal svoje krutosti?

»Tudi Vi ste moja zla usoda!« je rekla Milena tiho, skoro šepetaje.

Major je te besede narobe razumel. Mislil je, da mu s tem nežno odkriva svojo skrito ljubezen. Gorko jo je prijel za roko in hlastno vprašal:

»Kaj hočete s tem reči, Milena?«

»Ah, nič, nič!« se je zdrznila špijonka. V tem hipu je že zopet videla svojega

Vas po bitki.

Naši ranjenci. Težko ranjenega vojaka nosijo iz železniškega voza.

leži ob morski obali nasproti Angleški. Umikajočim se belgijskim četam so bili Nemci hitro za petami. Osvojili so Gent, Brügge in 15. t. m. Ostende. S tem je skoro vsa Belgija v nemški posesti. O tem lepem, bogatem kraljestvu se sme reči: Nekdaj je bilo! — Ravnotako se je v teku tedna marsikaj izpremenilo na Francoskem. Kakor je znano, so Francozi, okrepljeni z angleškimi četami, vedno bolj potiskali Nemce proti severu, proti belgijski meji. Ko so si Nemci osvojili Antwerpen, mogli so poslati mnogo vojaštva proti Francozom ter porabiti težke oblegovalne topove proti francoskim trdnjavam. Osvojili so si trdnjavo Lille, začeli zopet obstreljevati Rems ter prodirajo proti jugu. Kmalu bodo tudi začeli oblegati trdnjavo Belfort.

Na severu se dolga bojna črta avstrijsko-nemške armade od dne do dne bolj

zajeda v rusko ozemlje. Zavezniške čete so že blizu Varšave, močne trdnjave, ki so jo Rusi sklenili braniti do zadnjega. Tu, na Ruskem Poljskem, je pričakovati dolgotrajnih in zelo krvavih bojev. Če smemo sklepati po sedanjih uspehih, bo ta boj za nemško armado, s katero se brat-ski borijo avstrijske čete, zmagovit.

Nemci izkrcavajo ranjence.

Naskok afrikanških lovcev.

Francozi so pričakovali veliko uspeha od svojih afrikanških čet, ki so jih poklicali na evropsko bojišče, kajti Afrikanci se odlikujejo po svoji urnosti, spretnosti in neustrašenosti. Boré se pogumno, toda disciplinirani nemški armadi niso kos. Neki častnik popisuje naskok afrikanških lovcev takole:

moža, ustreljenega od majorjeve roke, in svojega brata, ležečega v mlakuži krvi, ki jo je isti Jordaković prelil. Njeno sovraštvo je zaplamtelo s prejšnjo vseuničujočo silo. »Ne, ne! Dokler ni zadnji vinar z obrestmi poravnán, se ne spraviva!« si je rekla, natiem ponavljajoč svojo prejšnjo prisego. Glasno pa je odgovorila:

»Najprej bo treba skrbeti, da se pozdravite in okrepcate, da se Vam rana zaceli, potem se pomeniva o drugih stvaréh. Odpočijte se noč, z jutrom bo prišla nova moč, nov pogum in morda nova — sreča!«

»Milena, brez Vas je ne bo! Vi ste mi še ostali, drugo je izgubljeno!«

»Že zopet tako malodušen, dragi prijatelj? Kakor hitro se popolnoma pozdravite, bova skovala tak načrt, da ga tudi hudoben slučaj ne bo več mogel preprečiti. — Torej sladko spite, ljubi gost!«

Položila mu je zopet roko na čelo; on jo je prijel in pritisnil na usta.

»Vse je od Vas odvisno, Milena. Lahko noč!«

Milena je tiho odšla iz sobe. Ko je bila sama, se je sesedla kakor brez moči, si zakrila obraz z rokami in vzdihnila:

»Ali ga varujejo peklenške sile, da mu nič škodovati ne more?«

Potem je tudi legla, pa ni mogla zaspati. Ko je zjutraj vzhajalo solnce, je stopila po prstih v majorjevo sobo, da vidi, kako mu je. Jordaković je mirno spal, roke na prsih, prvi solnčni žarki pa so se lesketali v rdečem rubinu ugrabljenega prstana.

»Prokleti kamen!« je rekla Milena strastno in je zopet tiho odšla.

Ko je prišla v svojo sobo, je zastrla okna, skozi katera je že silil prvi dan, zaklenila vrata, sedla v kot, objela kolena z rokami in se globoko zamislila. Tema, popoln mir in samota ji je dobro dela. Bila je kakor zver na preži, skrita v mračnem zatišju, pripravljena na skok, premišljuječ samo še, kako naj napade svoj plen. Ko je mali Omar lahno potrkal na vrata in ji ponudil zajtrk, se je zdrznila in jezno vzkliknila:

»Izgubi se!«

»Gospa, saj vendar ne morete...« je boječe nadaljeval Albanček zunaj.

Milena je skočila, odprla vrata, zamahnila po vdanem Omarjevem obrazu in se zopet zaklenila v sobo. Omar je po-

vesil glavo, stisnil zobe, zadušil solzo, ki mu je silila v oči, in na prstih odšel na dvorišče.

Milena je nepremično sedela celo uro. Tisoč misli ji je švignilo skozi glavo, razgreto od prečute noči in plamteče strasti, tisoč načrtov se ji je porodilo, tisoč priseg je nanovo prisegla, da ne odneha prej, dokler ne maščuje smrti svojih dragih. In vendar ni bilo nobenega izhoda več. Major je že čutil, da ga preganja nesreča, odkar se je seznanil z njo. Saj je očitaje vzkliknil: »Milena, Vi ste moja zla usoda!« Le njegovi slepi ljubezni se je imela zahvaliti, da ni zagledal špijonskih spletk, ki jih je spletala krož njega. Naj se še enkrat njen načrt ponesreči, naj še enkrat uide pasti, ki mu jo je nastavila — in oči se mu bodo odprle! Tedaj pride dan računa in sodbe. Mileni je bilo malo za lastno življenje, odkar je bila sama na svetu, brez ljubečega tovariša in prijatelja, brez pravega doma, toda umreti ni hotela prej, dokler ni njena prisega izpolnjena.

Tedaj je planila pokoncu.

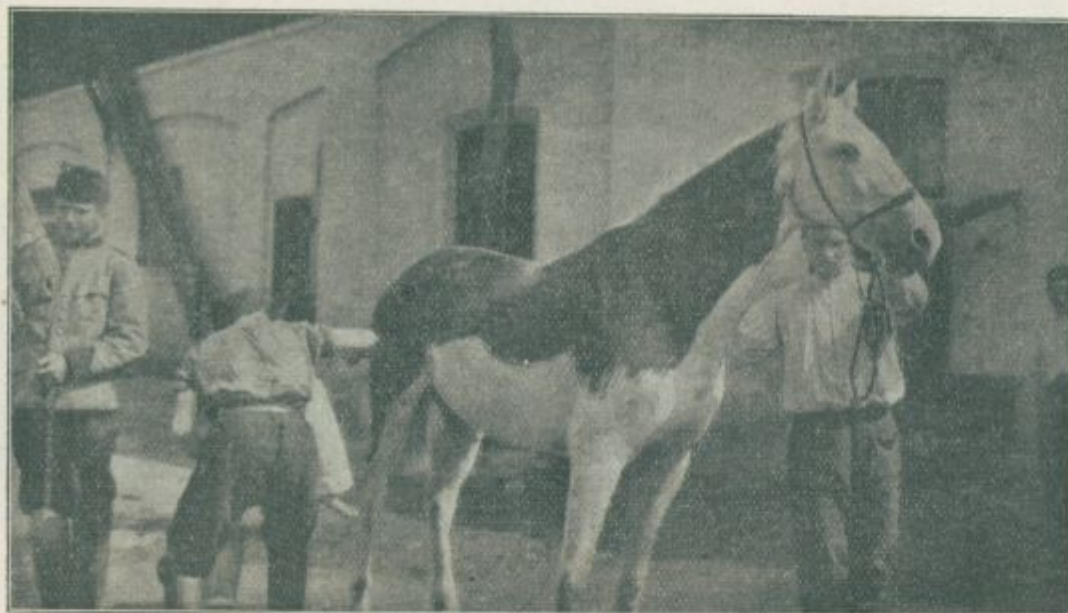
»Sama mu bom sodila!«

Snela je s stene enega izmed samokresov rajnega moža, ga pregledala, vajena

Naenkrat se je prikazalo pred središčem nemških čet 700 do 800 konjenikov — afrikanskih lovcev!

Mi smo takoj spoznali položaj: Naskok na nas! Precej se je dalo povelje: »Mirno

streljati, dobro meriti, vedno najprej na konja, potem na moža!« Vsakemu oddelku naše čete se je določil prostor, kam naj strelja. Seveda so se tudi strojne puške pripravile na delo.

Vojaki barvajo belca.

Borovnica. Vojaki stražijo železniški most.

Komaj je bil ukaz dan, je zemlja zabobnela od konjskih kopit, orožje konjenikov je žvenketalo, njih vpitje daleč odmevalo. Toda afrikanski švadroni niso jahali tako razvršeni, kakor se razvrste Nemci, kadar se pripravljajo na naskok. Njihove čete so se začele trgati in so se razdelile, preden so se približali naši vrsti

Golob v vojni službi. Kako se pritrdi golobu krog telesa fotografski aparat.

na 800 metrov. Nemški ogenj se še vedno ni začel. Domobranci so mirno ležali, puške pred seboj in pričakujejo ukaza. Najprej so začele strojne puške streljati, precej počasi, toda zelo zanesljivo, ko so se Francozi približali na 500 metrov. Navadne puške so se sprožile, ko so bili afrikanski lovci oddaljeni le še kakih 350 do 400 metrov. Učinek je bil strašen. Streljanje je trajalo kvečjemu dve do tri minute. Streljalo se ni hitro, divje, strelji so padali počasi, toda vedno so bili dobro merjeni. Najprej smo vedno postrelili prvo vrsto; naslednja vrsta, ki se je drvila za njo, se ni vedno mogla ogniti ranjenim konjem in je često padala preko zadetih živali. Pretresljivo je bilo rezgetanje, hropenje in silno stokanje ustreljenih konj, ki so ležali na tleh in bili s kopiti, zopet skakali pokoncu, padali in se stresali. Ravnotako je včasih planil kak zadet konjenik pokoncu, a se je nato zopet zgrudil.

orožja kakor vse albanske žene, skrila, odklenila vrata in po prstih stopila v majorjevo sobo. Jordakovič je še vedno mirno spal, smrtno truden po težkih naporih preteklega dne. Milena je stopila tesno k njegovi postelji, se zazrla v ta lepi, tako zasovraženi obraz in za hip postala, mirna in blede kakor smrt ob bolnikovem vzglavju. Nato je segla pod obleko po orožje, da ga nastavi spečemu vojaku na čelo. — Toda roka se ji je zopet povesila.

»Lahka bi ti bila smrt, prelahka, če te zadene krogla v spanju, razbojnik!« si je mislila. »Te oči naj bodo odprte, polne smrtne groze in strahu, te roke, ki ti mirno počivajo na prsih, naj trepečejo in iščejo pomoči, iz grla naj slišim krik obupa — taka bodi tvoja smrt. Tudi ti nisi ubijal Prenk Roda v spanju!«

Nato se je zopet splazila v svojo sobo, se zaklenila in zamislila. Proti poldnevu pa je vstala in rekla skoro glasno:

»Storila bom več kot more žena in ti bom stopila na glavo kakor strupenemu gadu.«

Njen načrt je bil gotov.

Potem je odprla okna, da je posvetilo v sobo veselo poldansko solnce, odklenila

vrata in poklicala Omarja. Ko se je Albanček boječe približal, ga je prijala za brado, poljubila na čelo in rekla:

»Spraviva se, Omar, in potem mi prinesi kosilo!«

Albanček je zopet stisnil zobe in zadušil solzo veselja ter odšel tiho mrmraje:

»Dobrega srca je ... le duha ji je Alah omračil.«

7.

Po zmagi nad srbskimi četami ob reki Šari, ki jim je poveljeval major Jordakovič, so se Turki zopet utrdili na tem mestu in se niso dali pregnati. Srbi so jih vztrajno in besno napadali, toda prav tako besno in vztrajno so se Turki branili. V Bitolju (Monastiru) se je še vedno turška posadka trdovratno držala in ves srbski trud, da mesto zavzamejo, je bil zaman. Srbom je bilo veliko na tem, da se polaste Bitolja — s tem bi si odprli pot naprej — obenem pa so se bali velikih izgub, kajti njihove čete so bile že mnogo trpele in novih ni bilo pričakovati.

Major Jordakovič je počasi okreval. Rana ni bila nevarna, toda naporni dan in velika izguba krvi ga je zelo oslabil. Po-

veljniški stan je bil zaradi njegovega poraza silno ogorčen. Ne le da je bil izvrsten bataljon skoro popolnoma uničen, izgubljeni so bili tudi topovi, katere so Srbi tako nujno potrebovali, če naj izvrše na zahodnem bojišču poverjeno jim nalogo.

Tretji dan po bitki se je oglašil v Mileninem dvorcu sam poveljujoči general. Želel je govoriti z majorjem Jordakovičem.

Milena ga je peljala v bolnikovo sobo. Ko je general vstopil, je po bledem Jordakovičevem obrazu zaplaval val krvi, zardel je kakor otrok, ki ga ujamejo pri tatvini. General je bil mračen in je na majorjev pozdrav zažodrnjal nekaj nerazumljivega. Bil je strogi mož, izvrsten poveljnik, nagel v besedi in dejanju in vse se ga je balo kakor živega ognja. Še nikdar ni noben njegovih častnikov slišal od njega kake hvale, pač pa so skoro vsi že okušali njegovo jezo. Če se je komu nasmehnil in ga potrepal po rami, je bil bolje poplačan kot bi dobil kolajno. Če je kdaj komu rekel: »Dobro, sinko moj!« je mož vedel, da v najkrajšem času dobi eno zvezdo več. Kadar je pa bil nezadovoljen, je bil namrščen in v očeh so se mu kresale iskre, ki niso obljubovale nič dobrega. (Dalje.)

Medtem pa še vedno točni ogenj naše strelne črte. Noben konjenik ni mogel obrniti konja — bili so preblizu sovražnika. Lepa, veličastna konjenica, ki smo jo pred par minutami videli, kako s silo in močjo dirja proti nam, se je izpremenila v nepopisno žalosten klopčič živalskih in človeških teles, v razvalino. Še preden so nas mogli Francozi napasti z novimi četami, je neki drugi bataljon naših domobrancev naskočil francosko desno krilo. Tako se je sovražnik moral umakniti. Od afrikanških lovcev, ki so se udeležili tega naskoka, smo ujeli 27 nepoškodovanih mož, več kot polovica jih je bila težko ranjenih, ostali so bili mrtvi.

Golob v vojni.

(Glej naše slike.)

Golob nam velja za znamenje krotkosti in miroljubja — in vendar so ga nekatere izredne zmožnosti odločile, da se rabi pri najkrutejšem, najbolj krvavem delu — v vojni. Znano je, da golob mnogokrat služi kot pismonoša, ki še tedaj redno dostavlja pošto, ko so telegrafi pretrgani, telefoni razrušeni, ko vse druge poštne zveze prenehajo. Tedaj se dvigne golob z drobnim pisemcem, se orientira ter hitro in zanesljivo poleti k svojemu cilju.

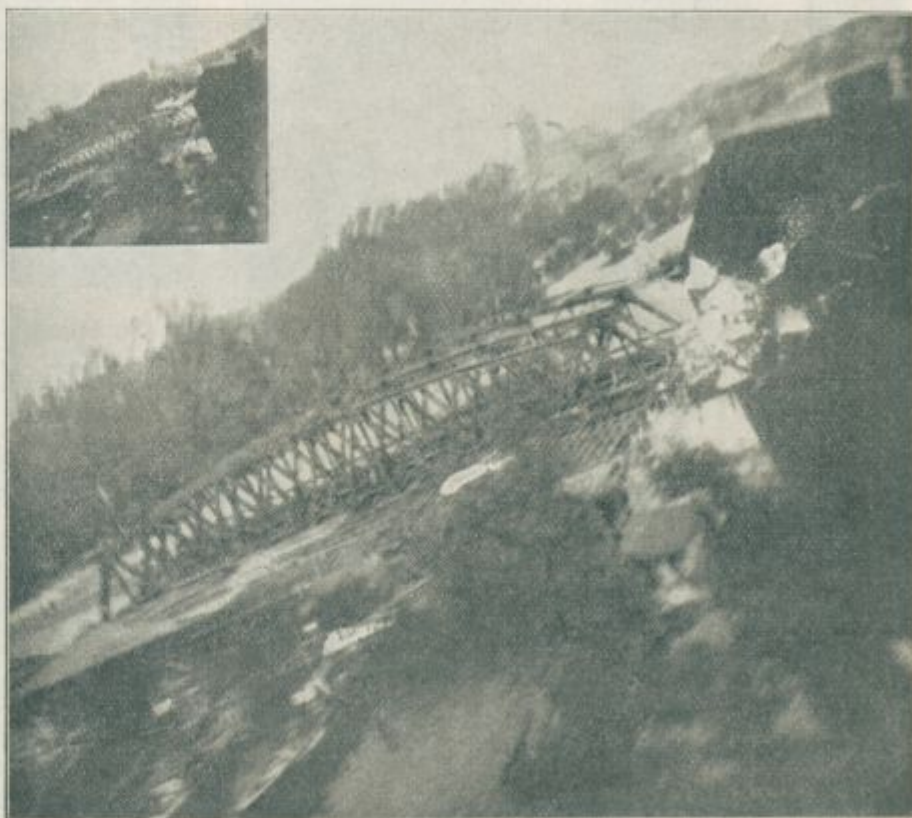
V zadnjem času pa so ga začeli porabljati še na izdatnejši način. Golob je postal — fotograf. Okrog telesa se mu pritrdi tenka kovinasta ploča (glej sliko 1.), na katero se obesi fotografičen aparat, tako majhen in lahak, da goloba prav nič ne ovira pri poletu. Živalica najprej ne zaupno opazuje svoj novi oklep. Zdi se ji, da ji ne bo mogoče v njem poleteti in se drži tal. Zato so morali sestaviti zanj posebno kletko, ki se da zelo visoko dvigniti (glej sliko 2.). Ko se kletka dvigne, vržejo goloba v zrak — žival raztegne krila, poskusi boječe leteti, a se kmalu

prepriča, da je njeno novo breme prav nič ne ovira, in se mu privadi. Poprej je že golob priučen, v katero smer mora poleteti in kam ima priti.

Ko se je tedaj žival sprijaznila s fotografičnim aparatom, začne svoj poklic izvrševati. Aparat je tako sestavljen, da se sam odpira in zapira

Golob v vojni službi. Kletka, iz katere se izpusti golob-fotograf.

Golob v vojni službi. Povečana fotografija, ki jo je golob izvršil med poletom. V levem kotu zgoraj fotografija v resnični velikosti.

ter povzame med potjo kakih šest slik. Slike so majhne, pa ostre in se dajo lahko povečati (glej sliko 3.).

Golob leti preko sovražnih čet in fotografira njih stališča in gibanje, preko pokrajine, mostov in železnic, mest in trdnjav — in poroča, ko prileti na svoj cilj, mnogo točneje, nego bi mogel najboljši ogleduh; kajti on ne popisuje z besedo, marveč prinese s seboj zanesljivo sliko. Poveljnikom so take slike seveda silno dragocene, ker ga dovolj natančno pouče o sovražniku.

Preden se golob izuri za vojno službo, je treba mnogo vaje in potrpežljivosti. Kljub temu se včasih zgodi, da golob ne prileti na določeni kraj, temveč kam zide, ali da ga čuječa sovražna straža zagleda in ustrelji.

Fotografiran je bil v sredi svojih vojakov pred odhodom na vojno polje.

Dr. Pompe je dne 8. oktobra stal v sovražnem ognju od 9. ure zjutraj do 4. ure popoldne, ko je bil ranjen v trebuh. Ko je bil prepeljan v bolnišnico v Zavidovič (Zavidovič leži v Bosni ob reki Bosni 70 km severno od Sarajeva), je po preteku dveh ur izdihnil svojo blago dušo. Ves čas se je spominjal svoje drage rodbine in svojih ljubljenih staršev ter do zadnjega upal, da pride še v Ljubljano in potem k staršem v Razbor. Umrli je kot pravi krščanski mož. Še ko se je odpeľjal kot črnovojnik v Trst, je bil pri spovedi in sv. obhajilu, kar je pozneje še ponavljal. Slutil je ves čas bližnjo smrt. Pogreba, ki se je vršil preteklo nedeljo ob 3. uri popoldne v Zavidoviču, se je ude-

Mohamedanski begunci iz Novega Pazarja v Krupi v Bosni. (Levo.) Pred Srbi ubegle družine pri kosilu. — (Desno.) Sirote, katerih starši so bili pobiti od Srbov.

ležilo vse meščanstvo, ki je globoko sočustvovalo z navzočo pokojnikovo soprogo. Pokojnik je bil z vsemi vojaškimi

je govoril pokojniku v slovo častnik črno-vojniak ravnatelj Robert Gutmann tako ginljivo, da so se vsi navzoči jokali. Zve-

bo med vsemi, ki so ga poznali, ohranjen blag in trajen spomin! Bodi mu lahka tuja zemlja!

† Dr. Josip Pompe,
padel na južnem bojišču.

† Stotnik K. Nučič,
padel na južnem bojišču.

† Stotnik Friderik
Jeločnik, 2. bos. polka,
padel na severnem bojišču.

† Dr. Ivan Majerle,
padel na severnem bojišču.

† Četovodja A. Hlede,
Goričan, član orlov. org.,
padel pri Grodeku.

častmi pokopan. Vojaštvo mu je v zadnji pozdrav streljalo preko groba. Ob grobu

stemu sinu slovenske zemlje, vzornemu uradniku, za domovino padlemu junaku

Slovenec v Čingtavu.

»Glasnik« prinaša danes sliko moštva avstrijske bojne ladje »Cesarica Elizabeta«, ki se sedaj skupaj z Nemci bori proti Japoncem. Med moštvom se nahaja tudi Ljubljčan g. Leopold Voje, sin g. Ignacija Vojeta, uslužbenca državne železnice.

Mladi mornar je pisal svojim staršem pismo od dne 4. septembra iz Čingtava, v katerem pravi med drugim:

»Prav srčno se zahvalim za pismo in »Slovenca«. Tukaj smo za vojsko zvedeli takoj drugi dan. Sedaj imamo pa že tudi mi vojsko. Ko smo bili v Čifu, smo dobili brzojavno povelje, da takoj odplujemo v Čingtav. Odšli smo ob 9. uri zvečer v spremstvu dveh ameriških torpedovk, ker so nas ruske ladje in torpedovke lovile, a smo jim lepo ušli. Sedaj smo v nemški trdnjavi. Boste videli, kako bodo Japonci, Rusi, Francozi in Angleži tepeni! Srbi so pa že itak dobili, kar so iskali. Zaenkrat mi ni nič hudega. Zdav sem, hvala Bogu. Veseli me, da služim ravno v vojnem času. To je za enkrat moje zadnje pismo, ker odslej ne bo več pošta odhajala. Vi pa mi poizkusite vseeno pisati, morda bom le dobil pismo. Pošiljam Vam tudi trak našega broda za spomin. Kakor hitro mine vojska, se vrnemo v Pulj.«

† Dr. Ivan Majerle.

Dr. Ivan Majerle, ki je padel na severnem bojišču, je bil rojen v Jelšovniku pri Črnomlju leta 1887. in je dovršil gimnazijske študije v Ljubljani. Na dunajski univerzi je študiral pravo in je bil promoviran za doktorja leta 1912. Vojaško prostovoljsko leto je doslužil v Ljubljani pri c. in kr. pešpolku št. 27. Zadnji čas je bil premeščen k bosenskem pešpolku v Gradcu. Služboval je kot konceptni praktikant pri poštenem ravnateljstvu v Trstu.

Takoj ob začetku vojske je odšel s svojim polkom kot praporščak na bojno polje, kjer je bil prve dni septembra težko ranjen od sovražnega šrapnela; kmalu potem je izdihnil svojo blago dušo, domovini v spas in ponos.

Padlega se z iskrenim sočustvovanjem spominjajo ne samo njegovi sorodniki in najbližji prijatelji, temuč vsi, ki so ga poznali. Vsem nam je še pred očmi njegova zdrava, ljuba prikazen, še vedno slišimo njegove zadnje besede, izrečene z nasmehom in izrazom upanja, ki nam jih je zaklical pred odhodom: »Na svidenje!«

Nemški zrakoplovi sistema »Golob« obletavajo in bombardirajo Pariz.

Zgodovina topa.

Kanonik Iv. Sušnik.

Že v starodavnih časih so rabili v vojskah priprave, s katerimi so metali na sovražnika težke skale, sulice in slično strelivo. Posluževali so se teh strojev — imenovali so jih baliste in katapulte — zlasti pri obleganju in obrambi mest. Kot gonilno moč so porabljali vrvi iz živalskih kit, žime ali las. Ko so pa jeli v poznejših časih

možnarja, ki je imel do dva čevlja v premeru, pa do ročne puške, so se nahajali topovi vsake vrste kalibra. To pa je bilo z raznimi težkočami spojeno. Strelivo je moralo biti za vsak top posebej prirejeno. Cesar Karol V. in za njim njegov nasprotnik francoski kralj Franc I. sta to hibo spoznala in skušala pripraviti kolikor možno veliko število topov enakega kalibra. Tudi lafete so v istem času zboljšali in jih tako priredili, da so se topovi na njih lahko dvigali ali zniževali. Najbolj sta

ga s svojimi dosegel daljavo 3300 m. Z njimi je ob Reni prisilil več trdnjav k predaji.

Smodnik je bil spočetka pravcati prah, toda že v 15. veku so ga jeli naprav-

Slovenska orožniška posadka v Zakopanah v Galiciji.

srednjega veka porabljati v vojski smodnik (grški ogenj) in spoznali njegovo silno moč, so jeli prirejati strelno orožje. Jeli res Bertold Schwarz smodnik iznašel, ali ga le prvi skušal porabljati pri streljanju, to naj raziskujejo zgodovinarji. Ti trdijo, da so začeli okoli srede 14. veka porabljati prvo strelno orožje. Baje so v bitki pri Crecy (Kresí) leta 1346. med Francozi in Angleži prvi-krat grmeli topovi. Da ti prvi topovi niso bili dosti vredni, spoznamo iz njihovih popisov. Majhen in kratek možnar je sprejel smodnik in pa kamenito kroglo; na ta možnar so nastavili spočetka leseno, z železnimi obroči nabito, pozneje železno cev in na tak način izstrelili kamenito kroglo na sovražnika. Pozneje so topovske cevi napravljali iz železnih dog, na katere so nabili na gosto celo [vrsto] obročev. Take topovske cevi se vidijo še v nekaterih arzenalih in muzejih. Tudi možnarje so na ta način delali. Turki so baje imeli pri obleganju Carigrada velikanski top, s katerim so hoteli zidovje porušiti, toda top se je njim samim razletel, preden so zid resno poškodovali. Manjše topove in topiče so ulivali iz železa ali brona. V 30letni vojski so Švedi rabili takozvane usnjate topove. Notranja cev je bila sestavljena iz železnih dog in na te doge so nagosto navlekli usnjatih obročev. Vendar se pa ti topovi niso obnesli.

V prvih časih so bili topovi najrazličnejše velikosti. Od velikanskega topa in

topničarstvo izpopolnila pruski kralji Frederik II. in Napoleon. Oba vojskovodja sta dobro spoznala veliki pomen dobre artiljerije in sta topničarstvo zbrala v baterije in regimente, uredila dobro in primerno pripravo in zlasti poskrbela topovom za posebne vozove in shrambe za strelivo. Odstranila sta iz armade vse one prevelike in pretežke topove, ki so le ma-

Ljubljana. Vozovi Rdečega križa pred odhodom na kolodvor, da sprejmejo ranjence.

lokdaž resno posegali v boj, pač pa premikanje armade zelo ovirali.

Topničarstvo je imelo trojno orožje, poljske topove, havbice in pa možnarje. Slednje je zelo izpopolnil naš rojak Vega. Izdatno je pripomogel pri obleganju Belgrada (1789) in napravil potem pri Manheimu nove možnarje, kateri so vse tedanje nadkriljevali. Dočim so s starimi možnarji metali bombe le 1900 m daleč, je Ve-

ljati zrnatega. Krogle so bile pri večjih topovih dolgo časa kamenite, za manjše topove so jih ulivali iz železa, včasih tudi iz svinca. V 16. veku so jeli napravljati tudi »bombe«. Bile so to večje ali manjše znotraj votle krogle, napolnjene s smodnikom, katere so se potem izstreljene razletele. Porabljali so jih skoraj izključno za obstreljevanje trdnjav. Metali so jih v visokem loku iz možnarjev. Manjše votle krogle, »granate«, so streljali iz havbic. Iz topov so streljali v poznejših časih izključno le železne krogle in pa »karteče«. Iz navadne pločevine napravljena škatla, take velikosti, da se ravno ujema v topovo cev, je napolnjena z 2—3 cm debelimi krogli; vmes pa je vlit žveplo, ki zabrani, da krogle ne rožljajo, in da se pri strelu ne zmlinčijo. Škatla je na obeh koncih zaprta z lesenim ali pločevinastim dnom. Pri strelu se škatla raztrga in usuje točo 200 do 300 krogel na nasprotnika.

Učinek enega takega strela je mnogokrat bil strahovit. En sam strel je v ugodnih razmerah raztrgal in zavrnil celo napadalno četo. Uporabljati je bilo možno karteče samo za manjše razdalje od 300—600 korakov, dočim so s krogli streljali do 1600 korakov. S težjimi topovi so dosegli sicer še malo večje razdalje, vendar je pa bil strel že zelo negotov.

(Dalje.)

Slovenski ranjenec bere »Glasnik«.

Slovenski ranjenci, nastanjeni v Ljubljani, dobivajo »Glasnik« v mnogih izvodih in ga zelo radi prebirajo.

Bitka pri Borodinu.

(Iz romana »Mir in vojna« L. N. Tolstoja.)

(Dalje.)

6.

Pijer je, skoro brez zavesti, skočil in zdirjal nazaj k bateriji, kakor bi to bilo edino pribežališče v teh strahotah, ki so ga obdajale. Ko je tekel k bateriji, je opazil, da je streljanje tam ponehalo, dasi so bili še vedno tam ljudje, ki so se z

samo njegovi hrabrosti in njegovi sreči zahvaliti, da so takrat zmagali. Francozi, kateri so bili baterijo zasedli, so se umaknili in Rusi so jih vriskaje preganjali tako dolgo, da jih je slednjič bilo težko ustaviti. Ujetnike, med katerimi je bil tudi ranjen francoski general, obdan od častnikov, so spravili z baterije; ravno tako so odnesli na nosilih cele množice Pijeru znanih in neznanih Rusov in Francozov. Pijer je zopet stopil med okope, v katerih je preživel več kot eno uro, pa ni našel no-

benega več izmed prejšnjih vojakov. Okrog je bilo velikomrtvecev, ki jih ni poznal. Mladi častnik je še vedno sedel, obrnjen v rob okopa, v mlakuži krvi se je zvijal vojak z rdečim obrazom, a nikogar ni bilo, ki bi jih odnesel. Pijer je zopet zbežal navzdol. Še vedno se je prazlegalo

streljanje pušk ter grom topov in dim smodnika je zakrival solnce, ki je stalo že precej visoko.

7.

Glavni del bitke pri Borodinu se je izbojeval med Borodinom in Bagratijon-skimi okopi. Razen teh bojov sta se iz-

nečim ukvarjali. Pijer ni mogel razumeti, kakšni ljudje bi to bili; videl je le starejšega častnika, da leži na okopu z navzdol visečo glavo, kakor bi spodaj kaj opazoval. Ko je prišel bliže, je videl, da nekaj ljudi premetava nekega drugega vojaka, pa tudi tega ni mogel razumeti. Komaj je pritekel do jarka, se je zaletel proti njemu kot trlica suh mož, upadlega, potnega obraza, v modri uniformi in z mečem v roki. Po nagonu se je Pijer ubranil sunka s tem, da je razširil roke in moža, ki je bil francoski častnik, pograbil, tako da ga je držal z eno roko za ramo, z drugo pa za goltanec; častnik je izpustil meč in se oklenil Pijera. Nekaj hipov sta si srepo zrla v neznana obličja, ne vedoč, kaj delata in kaj bi morala storiti. »Kdo je ujet, jaz ali on?« sta mislila oba. Toda očitno se je častnika lotevala misel, da je on ujet, kajti močna Pijerova roka je vsled strahu nehote vedno bolj stiskala goltanec Francoza, ki je hotel nazaj steči. Naenkrat pa je nad njunima glavama zažvižgala krogla in Pijeru se je zdelo, da je Francozu odtrgala glavo, tako naglo jo je sklonil; tudi sam je pripognil glavo in izpustil roke. Ne da bi premišljevala, kdo je koga ujel, je stekel Francoz nazaj k bateriji, Pijer pa po hribčku navzdol, spotikaje se preko ranjencev in mrtvecev, ki so ga hoteli zgrabiti za noge, kakor se mu je zdelo. Ni bil še popolnoma v dolini, ko so se pridrvili proti njemu ruski vojaki v gostih trumah; spotikajoč se, omahujoč in kričeč so se divje in viharo vrgli proti bateriji.

To je bil tisti napad, katerega je Jermolov sebi pripisoval: trdil je, da se je

dve, tako da Napoleon ni mogel videti, kaj se tam godi, zlasti ker sta dim in megla zakrivala celo pokrajino. Vojake divizij, ki sta korakali proti okopom, je

Slovenski Orli-topničarji v Belgiji. (Od leve na desno:) F. Lončar, bivši načel. horjuljskega Orla; L. Finžgar iz sorške župnije; F. Krivec, bivši načel. kamniškega orl. okrožja; J. Erjavec, bivši načelnik šentviškega Orla. — Fotografirani v Bruslju.

bilo samo toliko časa videti, dokler niso prišli popolnoma dol v sotesko, ki jih je ločila od okopov. Ko so pa bili spodaj in so izginiti v soteski, se je dim pušk in topov na okopih tako zgostil, da je pokrival celo pobočje onostran soteske.

Pač je skozi dim migljalo nekaj črnkastega, morda vojaki, in včasih so se zabliškali bajoneti; toda ali se premikajo ali stojijo, ali so Rusi ali Francozi, to se z okopa pri Ševardinu ni dalo razločiti.

Jasno vzhajajoče solnce je s svojimi poševnimi žarki posvetilo naravnost v obraz Napoleonu, ki si je z roko zasenčil oči in zrl proti okopom, s katerih se je raztezal dim, tako da se je včasih zdelo, kakor da se premika megla, včasih pa, kakor da se gibljejo vojaki za njo. Semintja se je med streljanjem začelo tudi vriskanje in vpitje, toda negotovo je bilo, kaj se tam dogaja. Napoleon je potem, na okopu stojč, pogledal skozi daljnogled in je v malem krogu kukala videl dim in ljudi, zdaj Francoze, zdaj Ruse, toda kje je to bilo, kar je videl, tega ni nič več vedel, kadar je pogledal s prostim očesom. Stopil je z okopa dol in je hodil semintja; včasih je tudi obstal, prisluškoval streljanju ali zrl proti bojišču.

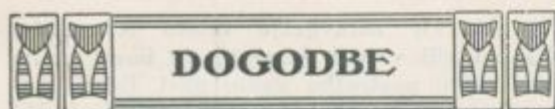
(Dalje.)

Galiske dominikanke pribežle na Kranjsko.

vršila še dva, toda manj pomembna nastopa; na eni strani demonstracija konjenice Uvarova, na drugi pa, za Utico, spopad Ponjatovskega in Tučkova. Na polju med Borodinom in okopi, pri gozdu, na odprti planjavi, ki je bila od obeh strani daleč vidna, so se izvršili glavni boji na najpreprostejši in najenostavnejši način. Začeli so na obeh straneh s streljanjem topov, ki jih je bilo par sto. Potem, ko je dim pokril celo planjavo, sta začeli na desni prodirati dve francoski diviziji proti okopom, iz gozda proti Borodinu pa regimenti podkralja. Od okopov pri Ševardinu, kjer je stal Napoleon, so bili okopi oddaljeni eno vrsto, Borodino pa več kot

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

DOGODBE

Nevarni špirit. Da dvigne splošno izobrazbo in pospeši znanstveno delo v svoji državi, je Peter Veliki ustanovil leta 1724. v Petrogradu carsko akademijo in jo je oskrbel z bogatimi sredstvi, katera je kasneje carinja Elizabeta še zvišala. V poslopju akademije se je nahajala lepa zbirka raznih naravoslovnih predmetov, mnogo znanstvenih pripomočkov in izbrana, dragocena knjižnica. Pozimi leta 1749. je nastal v tej zgradbi nevaren ogenj. Vojaki iz bližnje vojašnice so naglo prihiteli na pomoč in so junaško pomagali reševati ter so vse najznamenitejše predmete odnesli iz plamena.

Med rešenimi predmeti je bilo tudi štiri-deset steklenic, napolnjenih s špiritom, v katerem so bile shranjene kače, žabe, močeradi, trakulje in druge živali. To se pravi, ko so

»Še pred večerom jo prinesem njegovi eminenci,« je odgovoril urar. Nato je pripovedoval Houdinu, da ceni kardinal svojo uro na več kot desetisoč frankov, ker meni, da je nekaj posebnega, edina svoje vrste na svetu. »Toda gospod se moti,« je nadaljeval urar, »kajti še pred dvema dnevi je bil pri meni mlad Benečan, kateri mi je prodajal uro, ki je bila kardinalovi popolnoma enaka, za tisoč frankov.«

Glumač je to takoj porabil. Vprašal je, ali bi bilo mogoče najti tega beneškega mladenciča, in ko je urar potrdil, ga je poprosil, naj kupi zanj dotično uro, toda takoj, naj vreže vanjo tudi kardinalov grb, tako da ne bo sploh nobene razlike opaziti med obema urama, in — naj molči.

Vse se je zgodilo, kakor sta se dogovorila. Houdin je razkazoval svojo umetnost pred papežem, ki se je za predstavo živahno zanimal, in na koncu je imela priti glavna točka na vrsto. Glumaču se je šlo za to, da dobi dragoceno uro kardinala L. v roke. Po-

žepu tistega, o katerem ne more nihče misliti, da je dogovorjen z menoj.«

»In kaj bi rekli, gospod čarovnik,« je dejal papež šegavo, »če bi jaz zahteval, naj se to zgodi v mojem žepu?«

»Kar ukažite, Svetost!«

Houdin je še enkrat pokazal kovinasto kepo in jo potem na glumaški način urno spravil — ura kardinala L. pa se je našla nepoškodovana v žepu Pija VII., kateri je glumaču naslednji dan poslal zlato, z diamanti okrašeno tobačnico v dar.

Vsak delavec je vreden svojega plačila.

Ko je slavní angleški pisatelj Dickens popotoval po Ameriki, kjer je v raznih mestih predaval, mu je nekoč izmed perila, ki ga je dal perici prát, zmanjkalo šest novih srajc. Na njegovo vprašanje, kje da so srajce, je žena začela jokati in zatrjevati, da so izginile na nerazumljiv način; da jih je najbrže kdo ukra-del. Dobrosrčni Dickens ji je dejal, da se take stvari mnogokrat dogode, toda v prihodnje naj bolje pazi na njegovo perilo.

Francoska afrikanska četa na kamelah.

steklenice pozneje urejevali, so bile pač živali v njih, toda špirita ni bilo več.

Polkovnik je sklical moštvo in je vprašal, kaj se je zgodilo s špiritom. Nato se je oglašilo kakih osemdeset mož, ki so povedali, da so na ukaz podčastnika špirit izpili.

»Ali ste Vi to ukazali?« je vprašal polkovnik podčastnika.

»Jaz,« je mož odgovoril. »Ukazal sem in sem zaradi dobrega zgleda sam prvi pil in največ popil.«

»Zakaj pa?«

»Špirit je v ognju nevaren. Prazne steklenice je bilo laže prenesti skozi plamen in ognjene iskre, nego polne, in izprazniti jih nismo mogli drugače, nego da smo špirit izpili.«

Kasneje je polkovnik ustmeno poročal o tem na dvoru; cesarica Elizabeta je nato navdušena vzkliknila: »Kako junaški so moji vojaki! Kdo bi si še upal piti špirit, v katerem je taka golazen! Ti možje res zaslužijo pohvalo!«

Cesarica je hrabre može obilno nagradila. Vojaki pa so se zadovoljno muzali, da tako dobrega žganja še nikdar niso pili.

Glumačeva spretnost. Slavní francoski glumač Robert Houdin je prišel leta 1819. v Rim in je bil povabljen, naj pokaže svojo umetnost tudi pred papežem Pijem VII. Premišljal je, kako bi papežu kaj prav posebnega pokazal, kar mu slučaj pomore iz zadrege. Na dan predstave, ki se je imela vršiti v Vatikanu, se je mudil pri nekem urarju; ob istem času pa pride k urarju tudi sluga kardinala L. ter povpraša ali je ura njegovega gospoda že popravljena, ker jo kardinal želi kmalu imeti.

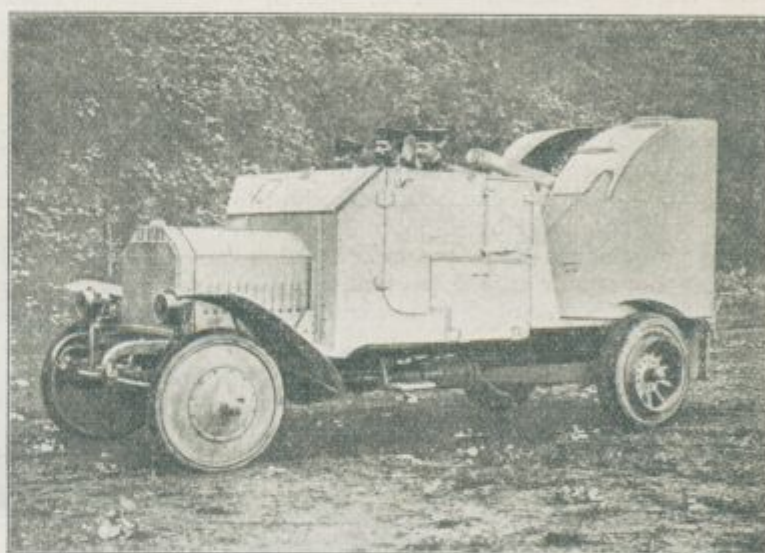
prosil je torej, naj mu kdo posodi uro, in ko so mu jih mnogo ponudili, jih je odklonil, češ, da nimajo nič posebnega na sebi in da mora imeti posebno veliko uro. Tako se je slednjič kardinal L. odločil, da mu dá svojo. Glumač jo je na vso moč občudoval, toda medtem jo je izpustil na tla. Vsi so prestrašeni zakričali, kardinal sam je prebledel in izjavil, da mu take šale niso po volji. Toda kmalu se je zgodilo še nekaj hujšega. Houdin je na uro stopil, jo poteptal in navzočim pokazal razbite kosčke, da jih prepriča, da je kardinalovo uro res popolnoma uničil.

Sedaj je prišel najtežavnejši trenutek. Glumač je seveda razbil kupljeno uro in pravo kardinalovo uro je moral vtihotapiti v papežev žep. Bilo je tedaj treba Pija VII. pripraviti do tega, da vstane in pride h glumaču. Houdin si je dal prinesiti velik možnar in je začel v njem z veliko vnemo razbijati zadnje ostanke ure. Naenkrat je v možnarju nekaj počilo in prikazali so se rdečkasti plameni. Medtem je glumač ves čas gledal v posodo in pripovedoval, kake prečudne stvari vidi v njej. Iz spoštovanja do papeža si ni nihče upal vstati, dasi so bili vsi sila radovedni. Slednjič vstane Pij VII. in stopi k čarovniku, mnogi gospodje pa za njim.

»Jaz ne vidim ničesar,« je rekel papež smehljaje in se je še enkrat nagnil nad možnar; glumač pa je zatrjeval, da se bo uganika kmalu rešila ter je medtem srečno spravil uro v papežev žep.

Predstava se je nadaljevala; glumač je ostanke ure raztopil in kepo kovine zopet pokazal gledalcem.

»Sedaj se bo ta kovina zopet izpremenila v uro,« je izjavil umetnik, »in sicer v

Avtomobilski topovi nemške armade.

Nekaj dni pozneje prinese perica Dickensu račun in pisatelj je začuden opazil, da je v njem zaračunjenih tudi tistih šest srajc, ki so bile ukradene.

»Kako je neki to, ljuba žena,« vpraša pisatelj perico; »najprej ste mi srajce izgubili in sedaj naj bi še plačal perilo zanje?«

»Kajpada, gospod,« je odgovorila perica; »srajce so bile potem šele ukradene, ko so že bile oprane. Saj vendar ne boste revni delavki njenega skromnega, težko prisluženega plačila pritržali?«

Pisatelj se je nasmehnil in je račun poravnal.

Modroslovec v zadregi. Nekoč je bil slavní modroslovec Imanuel Kant povabljen na obed h guvernerju pokrajine Pruske. Po kosilu so se gospodje menili o ženskah, ki so se zabavale v sosednji sobi; kmalu je tudi Kant posegel v pogovor in je smehljaje dejal: »Ženske so kakor odmev, kajti vedno mora biti njihova beseda zadnja. Podobne so pa tudi polžu, kajti vedno nosijo s seboj vse, kar imajo, in so kakor cerkvena ura, kajti kar one govore, vé celo mesto.«

Medtem so pa bile gospe vstopile v sobo, in ker so neprijetno primeru slišale, so merele modroslovca z jezimi pogledi.

Kant je to opazil in je nadaljeval: »Za Vas seveda, milostne gospe, ta primera ne velja popolnoma, dasi ste tudi Ve podobne odmevu, ker ste odmev svojega moža; tudi Vas bi primerjal cerkveni uri, ker ste prav tako točne; tudi Ve ste kakor polž, ker nič manj ne skrbite za svoj dom.«

ZDRAVSTVO

Varuj se bolezni! Vojni čas prinaša navadno nalezljive bolezni. Oblasti skrbijo, da se ne razširjajo epidemije, pa tudi posameznik mora storiti svoje. — Prva pomoč je voda, oziroma snaga, snaga v stanovanju, po hiši, snaga v obleki. Umivaj si večkrat na dan roke z gorko vodo in milom. Če imaš opraviti z inficiranimi stvarmi, si umij roke z limono ali z lizolovo raztopino — če tega ni, zadoštuje, da si namažeš roke s čebulo. — Umij se vsak večer po celem životu in se zdrigni z debelo otiračo. — Ne hodi nikdar v posteljo v perilu, katerega si nosil čez dan. Pri nas je še premalo v navadi, da bi za noč preoblekli čisto perilo. — Posebno je treba paziti na javnih straniščih, po železnicah, gostilnah. — Ne podajaj roke neznanim ljudem, ne pij za drugim, ne sedi na kraj, ki je še vroč od sedenja tvojega prednika. — Bodi zmeren v jedi! — Ako veš, da je jed postana, je ne uživaj! — Varuj se muh! Muhe so glavne raznašalke bolezni. — Varuj se alkohola! Splošno je znano, da se nalezljiva, posebno vročinska bolezen ne prime tako rada abstinenta kakor pijanca, čigar kri je že tako vsa zastrupljena. — Hodi redno spat! Neodpočito telo je bolj sprejemljivo za bolezni. Ne hodi na tešče v megleno jutro, po mokrih tleh — če že greš, vzemi v usta brinjev ali mentholov sladkorček. Župnik Küncler hvali česen kot izvrstno pomoč zoper nalezljive bolezni — česen nosi v žepu ali za vratom, če strežeš od kužne bolezni obolelemu, deni v usta česen ali brinjevo jagodo. — Ako čutiš, da te napada hudo ščipanje, se ne zalivaj z žganjem in močnimi čaji, ki samo povečajo vnetje v čevih. Pošlji nemudoma po zdravnika, tačas pa si napravi na trebuh gorak ovitek: Skuhaj par pesti gomilic in par pesti majarona v litru krop, zgani rjuho na štiri gibe, namoči jo v vročem čaju, izžemi in zavij trebuh v gorko rjuho; okoli tega ovitka ovij še suh volnen kos. Če se ohladi in ni še zdravnika, deni nov gorak obkladek. — Za slučaj, da ti je to nerodno, stolci brinjevih jagod, skuha jih na jesihu, zakuhaj pšenične moke, da se napravi gosto testo, in naredi gorak obliž. Za po poti bi bil dober tudi obliž rožmarinovega mazila ali smrekove smole. — Za uživanje ne dajaj bolniku drugega kakor večkrat žličko mandeljevega ali lanenega olja, za silo je dobro tudi navadno olje. Požirek mleka, na katerem se je kuhala kumina, tudi ne bo škodil. Drugo odredi zdravnik. — Tudi pri vročinski bolezni ne dajaj bolniku žganja, vina, trjaka in čaja, ki dela vročino. Limonada, mandeljevo mleko, tropotčev sok, odcedek babkovine, česmin, umivanje z jabolčnim kisom in vodo bo bolniku hladilo vročino. Ne odlašaj, temuč pokliči zdravnika, dokler je še čas; kadar se je bolezen razpasla po životu, je navadno že prekasno.

Kali nalezljivih bolezni dobimo večinoma v grlo skozi usta in nos. Torej je glavna predpomoč, da si izpiramo redno vsaj zjutraj in zvečer usta, grlo in nos s toplo, slano ali s kapljo žganja, arnike, menthola okrepčano vodo. Nos namoči v mali skodeli in poteguj vodo vase, potem tišči s palcem desno nosnico in vleci vodo v levo nosnico, potem tišči levo nosnico in vleci vodo v desno. Za izpiranje ust drži vodo nekaj sekund v ustih. Za izpiranje grla nagni glavo nazaj in grgraj. — Takega izpiranja naj bi naučila vsaka mati otroke pri jutranjem umivanju, to ozdravi in ubrani tudi nahod, pljučne in nosne bolezni, gobice v grlu.

GOSPODINJA

Citronat ali limonov sok. Nekatere gospodinje kupujejo rade in veliko limon samo za čaje in limonado, olupke pa zavržejo. To ni prav! Limona se najprej dobro zvalja — zmehča, potem se tenko olupi. Olupki se deno v široko kompotno steklenico od $\frac{1}{2}$ litra. Potem se stisne (spreša) v posodo ena limona, vse to se z drobnim sladkorjem zasuje in zapre z lesenim pokrovčkom. Dobro je tudi pridejati drobno narezane korenine vanilije za 20—30 vinarjev. To se pridene citronatu in večkrat premeša. Taka mezga dá najboljšo pijačo celo leto za zdrave in bolne. Rabi se lahko mrzla, še bolj pa vroča voda. — Suhi limonovi olupki so zdrava primes za močnata jedila in obare.

Dobra juha brez mesa se pripravi tako: Deni v navadni lonec za meso vode, soli, peteršilja, zelene, korenja, repe, kolerabe, majhen kosček čebule, kosček limbarja, polovico paradižnika, 3—5 grahovitih lušin, 1—2 kosca skorje od sira. To vse naj vre $1\frac{1}{2}$ ure, potem odcedi — precedi, dodeni čiste masti, da prevre, in zakuhaj, kar ti ljubo. Ta juha je zdrava, tečna in poceni. Dobra za zdrave in bolne, za gospoda in kmeta, za petek in svetek!

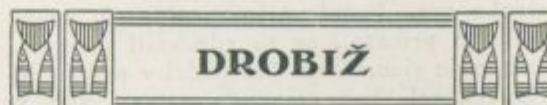
Breskve sadimo jeseni v lonce k cveticam kar na oknu. Spomladi ozelene, drugo spomlad jih presadimo k zidu na opoldansko solnce na stalno mesto. Najboljše so koščice od temnordečih, popolnoma dozorelih sadov. Breskva raste hitro in je zelo hvaležno, zdravo sadje.

Srednji štori od navadnega zelja dajo dobro solato, če jih v slani vodi skuhamo, shladimo, zrežemo na tenko, kakor solatno peso, in damo mrzle na mizo z oljem, jesihom, štupo in zrnem zrezanega česna.

Paradižniki v loncih. Slab, nagnit paradižnik vtakni (zakoplji) jeseni v lonce k cveticam na oknu. Spomladi ti požene polno sadik, katere presadiš meseca maja na vrt v prav dobro prst k leseni steni ali k zidu na opoldansko solnce.

Repni olupki so rabljivi kot pristna prikuha ali kot omaka celo leto in za vsako obednico. Suše se na zraku, na solcu pa tudi v kuhinji ali v hiši, kjer ni prahu in muh. S suho juho zaliti dajejo prav tečno in zdravo jed. Brez dišav in štupe nimajo prave slasti. Kuhajo se navadno 3—4 ure. Poprej jih je 12 ur namakati v vodi.

Solata iz ohrovt. Skuhaj lepo osnažene glavice ohrovt s štorom v sredi v slani vodi (1 uro). Potem odcedi vodo in ga shladi. Mrzlo zreži na debelo kot glavno letno solato, polij z oljem, poškropi z jesihom, dodeni malo štupe in daj na mizo k pečenki ali mesu ali meseni klobasi.

DROBIŽ

Celjenje ran in alkoholne pijače. Marsikje je razširjeno mnenje, da ranjencem koristijo alkoholne pijače, če že ne drugače, da vsaj laže prenašajo bolečine in da se rane hitreje celijo. Toda moderna zdravniška veda je dokazala ravno nasprotno, in to na podlagi praktičnih poizkusov in posebno na podlagi opazovanj ranjencev ob časih vojske.

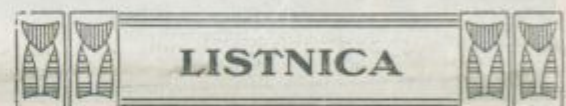
Tako je opazil zdravnik Heyfelder v zadnji rusko-turški vojni, da so se pri držnih Tatarjih in Turkih zelo komplicirane rane in poškodbe zdravile brez vročine in drugih neprijetnih posledic, medtem ko je bilo

pri Rusih zdravljenje veliko težavnejše, dasi so bili v istih lazaretih in imeli enako zdravniško postrežbo kakor prvi. Enake pojave so konstatirali zdravniki v grško-turški in posebno v rusko-japonski vojski pri Japoncih, katerih zmernost je splošno znana. Najtežje rane so se celile pri Japoncih brez vsake težave in razne kužne bolezni, ki nastopajo strahotno ob vojski, se pri njih sploh niso pojavile. Zdravnik Azimour piše, da Arabci in Alžirci daleko presegajo Francoze v odporosti pri ranitvah in proti nalezljivim boleznim, kljub svoji veliki umazanosti in vsaki higijeni nasprotujočim razmeram.

Najtežje ranitve se celijo pri njih v najkrajšem času, četudi jih dobi zdravnik šele pozno v roke in so že vse zanemarjene. Temu je vzrok zdržnost od alkoholnih pijač.

Zato je za vojake, posebno pred velikimi napori vojske, zdržnost od alkoholnih pijač naravnost neprecenljivega pomena.

Deset temeljnih vojaških pravil. Noben vojak ne zna zapovedovati, če se ni navadil ubogati. — Disciplina čet zvišuje ali zmanjšuje njih številno moč. — Kdor se ne preskrbi z zadostnim živežem, želi biti premagan ali pobit brez meča. — Hrabrost izda več kot število. — Pogum in drznost častnika preide na tisoč vojakov. — Vojak naj se ne uči od sovražnika, temuč naj skrbi, da se bo sovražnik učil od njega. — Kdor se v vojski samo brani, misli morda, da ravna previdno, pa ima vedno več izgube nego dobička. — Dober vojak sovražnika ne oslabi, marveč ga pobije. — Zmagovalec uniči samega sebe, če dá premagancu časa, da si opomore. — Najpogubnejša pošast, katera včasih razsaja med vojaštvom, je prevzetnost in napuh.

LISTNICA

Tej številki »Glasnika«, katera je zelo obsežna in bogata po slikah in vsebini, smo priložili **zemljevid Evrope**, izvršen v barvah. S tem smo vsem svojim cenj. naročnikom gotovo ustregli. Zemljevid, izdelan v Katol. tiskarni, je zelo natančen, ima označene tudi manjše kraje in bo dobro služil pri zasledovanju vojnih dogodkov.

Ta priloga kakor tudi mnoge slike nam povzročajo veliko stroškov, katere pa radi utrpimo, če le moremo svoje naročnike zadovoljiti. Kdor pogleda bogato opremo lista, bo moral priznati, da **ne iščemo dobička**; hočemo le ustvariti, vzdržati in razširiti **dober slovenski družinski list**, ki nam je potreben.

Prav zato, ker je naš namen ne-sebičen, prosimo vse prijatelje lista, naj naročnino točno poravnajo in nam pridobivajo novih naročnikov. Čim več naročnikov bomo imeli, tem mnogovrstnejši, obsežnejši in lepši bo list. Vse, ki se za list zanimajo, prosimo tudi, naj nas podpirajo s peresom in fotografijami, z delom in svetom.

V tem kratkem času, kar »Glasnik« obstoji, se je že zelo razširil in priljubil. Vendar naj ne bo nobene slovenske hiše, kjer bi ne bilo »Glasnika«, nobene družine brez slovenskega družinskega lista!

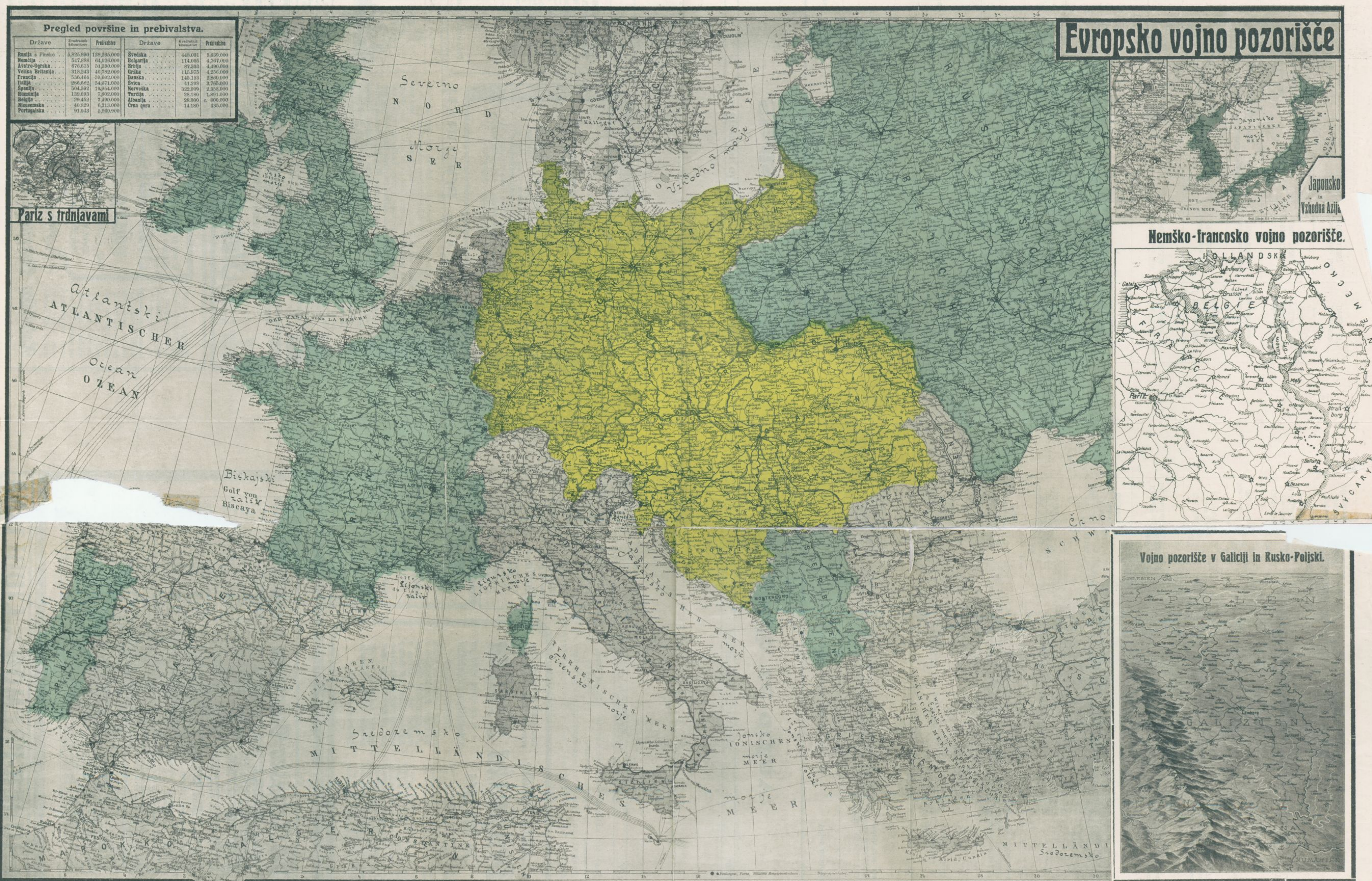
Tistim naročnikom, kateri lista še niso plačali, priložimo v eni prihodnjih številok položnico, da takoj poravnajo naročnino. Z 11. številko bomo vsem tistim, ki lista do takrat ne bodo plačali, **list ustavili!**

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.

Priloga „Ilustriranega Glasnika“ šte. 8.

Ko se seznanite z vsebino zadnje strani, pritrđite zemljevid na žid!

Štev. 8. z zemljevidom stane le **20 vin.**

Letna naročnina „Ilustriranega Glasnika“ K 8,-, polletna K 4,-, četrletna K 2,-, mesečna 70 vin.; za dijake, vojake, orožnike in stražnike letna K 6,-.

Izhaja vsak četrtek.
Naročila naslovite na: Upravništvo „Ilustriranega Glasnika“ v Ljubljani (Katoliška tiskarna).

„Ilustrirani Glasnik“ je že danes - po preteku 7 tednov - obče udomačeni, najpopularnejši in najcenejši slovenski ilustrirani tednik. Vsebina lista je zanj najboljša reklama.

Rumeno barvani državi sta: Avstro-Ogrska in Nemčija. Zeleno barvani države so: Angleska, Belgija, Francoska, Portugalska, Rusija, Srbija, Črna gora in Japonska.

Statistični pregled

(Površino in število prebi-

Ime države	Vladar	Priseljevanje in izseljevanje	Narodnosti v ‰/‰
Anglija	Juri V., kralj, roj. 3. junija 1865.	1912: 340.696 1912: 656.835	Galcev 30 Ircev 18 Angležev 952
Avstro-Ogrska	Franc Jožef I., cesar in kralj, roj. 18. avgusta 1830.	Izseljevanje leta 1912: 252.449	Občevalni jezik v tisočih: nemški 12.000·25 madjarski 10.067·98 češki 8475·25 poljski 5019·07 slovenski 1349·21 hrvaški 5543·06
Belgija	Albert I., kralj, roj. 8. aprila 1875.	1911: 41.062 1911: 33.007	Flamcev 434 Francozov 381
Črna gora	Nikolaj I., kralj, roj. 8. oktobra 1841.	—	Srbi, Turki, Arnavti
Francija	Reymond Poincaré, preds. republike, roj. 1858.	Izseljevanje leta 1908: 6260	Francozi, Bretonci
Japonska	Yošihito, cesar (mikado), roj. 31. avgusta 1879.	Izseljevanje leta 1909: 220.336	Japonci, mongolsko pleme
Nemčija	Viljem II., cesar, roj. 27. januarja 1859.	Izseljevanje leta 1913: 25.843	Nemcev 925·0 Poljakov 54·7 Francozov 3·7
Portugalska	Man de Arriaga, predsednik republike, nastopil 24. avgusta 1911.	Izseljevanje leta 1912: 88.929	Samo Portugalci, okrog 3000 zamorcev
Rusija	Nikolaj II., car, roj. 18. maja 1868.	1910: 73.817 1910: 74.361	Velikorusov 443 Malorusov 178 Poljakov 63 Judov 40
Srbija	Peter I., kralj, roj. 12. julija 1844.	Priseljevanje leta 1908: 13.567	Srbov 954 Drugih 46

vojskujočih se držav.

valstva glej na prvi strani!)

Verstvo	Vojaštvo v mirovnem (ms.) in vojnem stanu (vs.).	Vojno brodogr.
Rim.-kat. v 287 Protestant v 537 Anglikance v 48 Škot. drž. cer.	ms. 1.072.518 mož. Vodljivih zrakoplovov 3. Aeroplanov 60. — Za vojaštvo 12·4‰ skupnih državnih izdatkov; za brodogr. 19·5‰.	625 bojnih enot. Težkih to- pov na ladjah: 2878. Tor- pednih cevi: 1146.
Rim.-katol. Grško-vzhod. Evang. Judov	ms. 424.258 mož, konj 89.877.	204 bojne enote. Topov: 1577. Monitorjev: 13. Mor- narjev: 15.843.
Rim.-kat. Protestant Judov	ms. 47.593 mož, konj 10.435, žandarjev 2519, vs. 180.505, mešč. garda akt. 46.417, neaktivna 157.537. — Za vojaštvo 11‰ skupnih državnih izdatkov.	Država upravlja: 20 paro- brodov, 34 šolskih ladij, 234 čolnov. Mornarjev 1568.
Grško-vzhod. rim.-kato- Mohamedan	Izvežbanih vojakov l. 1902: 36.726.	—
V tisočih: Rim.-katol. Evang. Judov Brezvercev	ms. okrog 760.000 mož. Topov: 4000. Zračno brodogr.: 20 vodljivih zrakoplovov, 228 aeroplanov; pilotov: 290.	382 bojnih enot. Topov: 2919. Mornarjev 50.953.
Konfucijanci isti, budisti, šinto- cristjani	ms. okrog 250.000 mož.	46 bojnih ladij. 59 torpe- dovk, 59 torpedolovcev, 17 drugih ladij. Mornarjev: 76.322.
Rim.-kat. Evang. Judov	ms. 800.419 mož, konj 160.092. Vodljivih zrakoplovov: 11.	112 bojnih ladij. Razen tega 7 podmorskih čolnov, 144 torp. Mornarjev: 77.346.
Rim.-katol. i 500 protest	ms. 33.230 mož, vs. 175.380 mož.	57 bojnih enot. Mornarjev: 4094.
Grško-vzhod. rim.-kato- Mohamedan Judov	ms. 1.200.000 mož, vs. 2.150.000 mož, 800.000 konj. Topov: 4958.	398 bojnih enot. Topov: 2728, Mornarjev: 49.863.
Grško-vzhod. Rim.-katol. Mohamedan	ms. 29.503 mož, vs. I. poziv: 189.095. II. poziv: 102.898. III. poziv: 81.844, brez črne vojske.	—

Opozarjamo pri nakupu vsakovrstnega obuvala za dame, gospode in otroke na edino moderno domače podjetje te stroke tovarno Peter Kozina & Ko. v Tržiču. Tvrdba ima v Ljubljani, Breg št. 20, veliko zalogo samolastnih priznanih najboljših in za vsako priložnostnih izdelkov. Cene so vsled tega, ker se prodaja iz tovarne neposredno, brez konkurence.

Izšla je ravno kar Družinska Pratika za leto 1915

Ravnokar izišli letnik naše „Družinske Pratique“ s podobo sv. Družine na naslovi strani se odlikuje izmed vseh dosedanjih po posebno izbrani, mnogovrstni vsebini in izredni obilici krasnih slik.

Omenjamo predvsem obširne popise o grozodejstvu v Sarajevu, življenjepisi posl. dr. Žitnika, katol. shod v Ljubljani, belokranjsko železnico, svetovno vojsko itd. Poleg tega pa najde čitatelj v „Družinski Pratici“ mnogo zabavnega in poučnega berila ter obilo gospodarskih tabel in pojasnil. Vsakdo, staro in mlado, bo našel v tem letniku „Družinske Pratique“ obilo pouka in razvedrila.

Cena izvođu 24 vinarjev. Razprodajalci dobe velik popust.

in se dobiva odslej pri
založništvu v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6

poleg tega pa tudi v „Katoliški Bukvarni“, Pred škofijo in v „Prodajalni Katol. tiskovnega društva“ prej G. Pičman v Ljubljani kakor tudi skoro v vseh trgovinah z mešanim blagom v Ljubljani in po deželi.

Slovenci, segajte po tem najcenejšem ljudskem kalendarju.

Zahtevajte ga povsod!

Samo še par sto knjižic

Zločin v Sarajevu

je na razpolago. Kdor še nima te lične knjižice, naj si jo pravočasno nabavi, dokler ne poide. Razpečava jo „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Stane s poštnino vred samo 80 vinarjev.

„Balkan“

trgovska spedijska in komisijska
delniška družba

Ljubljana, Dunajska c. 33.

Prvo ljubljansko javno skladišče.

Centrala: Čerst.

Prevažanje blaga vsake vrste. Prevažanje pohištva s pat. pohištvenimi vozovi v mestu in na vse strani. Redni nabiralni promet z Dunajem, Prago, Trstom itd.

Zacarinjevanje.

Točna postrežba. Cene zmerno. Telefon št. 100

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Zemljevidi za zasledovanje vojnih dogodkov na vseh bojiščih:

Zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav 1: 250.000. Cena K 2.—.
Zemljevid Avstrijsko-ruskega bojnega polja 1: 1.000.000. Cena s poštnino vred K 130.

Zemljevid Nemško-ruskega bojnega polja 1: 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Nemško-francoskega bojnega polja 1: 2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Evrope 1: 7.500.000. Cena s poštnino K 260.

Zemljevid svetovnega prometa 1: 45.000.000. Cena s poštnino vred K 270. Ta zemljevid bo izborno služil posebno, če se razširi vojni požar tudi izven Evrope. Zemljevid je pa tudi drugače za splošen pregled jako zanimiv, ker obsega statistične podatke za vse države na svetu (obseg, število prebivalcev, izvoz itd.).

Vojska na Balkanu 1912/13. Sestavila profesorja dr. Vinko Sarabon in Anton Sušnik. Elegantno broširano K 650.

Kdor naroči to knjigo dobi zgoraj priporočeni zemljevid Srbije, Črne gore in drugih balkanskih držav brezplačno priložen. Knjiga „Vojska na Balkanu“ je ena najlepše opremljenih slovenskih knjig; obsega vse polno vojnih slik med besedilom, mnogo fino izvršenih tabel, ki predočujejo razne prizore na bojiščih med bitko in po končanih bitkah,

dalje razne skice, načrte in dva zemljevida. Knjiga je v zemljepisnem, zgodovinskem in narodopisnem oziru nad vse poučna; med resne in krvave vojne dogodke sta znala pisatelja vpelsti tudi toliko zanimivih in zabavnih dogodbic, da ima knjiga prijetno zabavno lice, in jo bo vsakdo z veseljem in zanimanjem čital. Knjiga seznanja bralca z nad vse strahotnimi, pa tudi tolažilnimi dogodki na bojnem polju.

Vojska na daljnem vzhodu (med Rusi in Japonci). Spisal dr. Evgen Lampe. Cena K 480, eleg. vezana K 6.—. Pred par leti so si stali nasproti Rusi in Japonci v krvavi vojski; danes sta si oba naroda zaveznika in se vojskujeta z nami in našimi zavezniki. Knjiga je jasen dokaz, da so Rusi močni le na videz, da je pa sistem v njih armadah nezadosten, da tudi poveljništvo ni sposobno in se ne zaveda svoje odgovornosti, da manjka discipline in vestnosti. Ta knjiga je danes še prav posebno zanimiva, ker nam odkriva marsikaj iz sovražnega tabora. Knjiga obsega v podobi in besedi opise vseh pripomočkov moderne vojske posebno na morju, pa tudi na suhem.

Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Sestavil dr. Janko Valjavec. Vezan K 450. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad 40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. — Cena K 1'20, vez. K 1'80. — Namen praktične knjige je, zopet spraviti v veljavo naša stara preiskovana domača zdravila, katera je naš sodobni čas žal popolnoma pozabil. Bog nam je v naravi podaril najboljše leke za bolezni in ta knjiga nas uči te spoznavati in pravilno rabiti.

Zdravilna zelišča. Prirejena knjižica župnika Jan Künzleja. Cena knjižico smemo imenovati zbirko za bolezni, ki najbolj in najpogostejši ljudi. Knjižica je kratka pa jedrnat, marsikatero tako preprosto domačo ki pa bolje učinkuje kakor najmoderni leki, ki jih naštevajo obilne vilne knjige.

Zeliščavpodobi. Cena 60 vin. T. prinaša v naravnih barvah slike zelišč, tako, da bo oni, ki raznih zelišč, s pomočjo te knjižice iste lahke in našel. Vse tri knjige tvorijo lep katera bi morala tvoriti domačo vsake slovenske hiše.

Zločin v Sarajevu. Tragična smrt naslednika Fran Ferdinanda in njegova progovodinja Hohenberg. Z mnogimi. Cena 70 v, po pošti 80 v. obsega najnatančnejši popis strašnega ki je na nedeljo pred sv. Petrom iztrgal iz naše srede ljubljene naslednika ter njegovo zvesto družico dna pretresel srca vsega čutečega č

UHER-PREMOG :: LJUBLJANA

Nekaj izvodov krasne brošurice

„Zločin v Sarajevu“

je še na razpolago in se dobiva po pošti za 80 vin. Prodaja se v „Katoliški Bukvarni“ in v prodajalni Kat. tiskovnega društva (pri H. Ničman) v Ljubljani. Ker se ravno sedaj vrši v Sarajevem sodna razprava proti morilcem blagopokojnega prestolonaslednika in njegove soproge, bo knjižica dobro došla vsakemu, ki se zanima za vzroke sedanje vojske. — Naročite knjižico takoj, dokler ni popolnoma razprodana.

VOJSKA V PODOBAH.

Pod tem naslovom izda uprava »Bogoljubova« prihodnje dni zbirke lepih slik, ki bodo predstavljale najbolj zanimive prizore bojnega življenja doma in v tujini. Slike bodo izšle v obliki **razglednic**, ki bo vsaka zase lep spominek za prijatelje in znance. Dobivale se bodo te lepe izvirne razglednice v skupinah po 16 kosov v enem zavitku (kuverti), vsaka predstavljajoč drug prizor. Cena zavitku (16 razglednic) s poštino vred bo znašala samo eno krono. Kdor pa naroči 10 zavitkov, dobi en zavitek povrh. Naročila sprejema uprava »Bogoljuba« v Ljubljani. Z izdajo teh razglednic bo združen dvojen **dobrodelen** namen. Prvič se bo pomagal pokriti primanjkljaj za natis raznih tiskovin, ki so se in se bodo še razdeljevale brezplačno med naše v vojsko odhajajoče vojake, drugič je pa čisti preostanek namenjen za **podporo pomoči potrebnih rodbin** na Kranjskem v roke deželnemu osrednjemu pomočnemu odboru.

Potreba je torej velika. Vsak naj pomaga z razširjanjem, priporočanjem in nakupovanjem »Vojske v podobah«, da se razpeča med slovensko ljudstvo kar največ novih razglednic. Naroča se najbolje po nakaznici na upravo »Bogoljuba«. — Razprodajalci dobe primeren popust.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela

Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

V vojnem času

je potrebna zanesljiva ura ali žepna budilka, kakoršne Vam nudi resnično domača svetovno-znana tvrdka, ki je največja zaloga zlatnine in briljantov, sedaj po znižanih cenah.

Naj nihče ne zamudi prilike!

F. ČUDEN, LJUBLJANA

samo Prešernova ulica številka 1

Lastna tovarna ur v švicah. Naročite veliki cenik zastoj, tudi po pošti franko.

Razširjajte in naročajte najboljše in najbolj razširjeni slovenski dnevnik

Četrletno K 6.50
mesečno K 2.20

„Slovenec“

Posamezne številke 10 vinarjev.

Knjiga bode nudila dragocene bisere junaštva, poguma in trpljenja, pomanjkanja, požrtvovalnosti, ljubezni in množico drugih dogodkov, katere so rodili težki dnevi svetovne vojske. Knjiga naj bode padlim v spomin — živečim v bodrilo — mladini v spodbudo, saj ognjeni krst svetovne vojske ni kropil samo bojna polja, temveč tudi sloven-

V naši založbi bo pričela izhajati v sešitkih knjiga

Svetovna vojska

Slike in črtice iz vojske

Zbral in uredil
Ivan Podlesnik

ske domove, nad katere je prišlo te dni brezmere trpljenja in žalosti. — Knjiga bo opremljena s slikami. Redno vsak mesec bosta izšla 2 sešitka; da se prihrani nekaj poštne, bo vsak sešitek dokaj obširen. Cena sešitku bo 50 v.

Prvi sešitek izide začetek novembra (najpozneje 10. novembra), nadaljnji sešitki pa 1. in 15. vsakega meseca.

Katoliška Bukvarna in Ljubljana

Prodajalna

Katol. tiskovnega društva
(B. Ničman)

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom svojo veliko in bogato zalogo šolskih potrebščin, kakor:

zvezke, ovijalni, pisalni in risalni papir, svinčnike, šestila, ravnila, peresa, črnila, radirke, gobe, kreda, šolske knjige itd.

Cenjena naročila se hitro in točno izvršujejo

Ostanki krasnega novega zimskega blaga za obleke so došli na zalogo. — Ostanki se prodajajo vsako sredo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač v Ljubljani v Šelenburgovi ulici številka 5 v prvem nadstropju (nasproti glavne pošte). Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan takoj, ko dobimo naročilo.

Naslov za pisma zadostuje: Podjetje zvezdnih tkanin „Hermes“ Ljubljana G. Zahtevajte novi cenik od ostankov!